Notulen van de Ronde Maaszaal op donderdag 12 oktober 2023

Tijdstip: 19.00 – 20.40 uur

Aanwezig

de voorzitter	R. Breidenbach
de griffier	A. Lamers
de leden	gob: G. Klee CDA: P. Henssen GroenLinks/PvdA: J. Janssen Stadspartij: C. Klingestijn PVV: L. Jongen D66: B. Bonten SPA: P. Winteraeken-Bruls Lokaal Sittard-Geleen-Born: P. Vola VVD: H. Harzi Forum voor Democratie: - PIT: L. Wakrim
portefeuillehouder:	L. Geilen
rekenkamercommissie:	D. Heesakkers (voorzitter rekenkamercommissie), M. Teunissen (Eco Consult)
ambtelijke ondersteuning:	I. Kengen, R. Hennekens
notulen:	H. Neggers

Agendapunt: Rekenkamercommissie inzake Rapport groenbeheer en -onderhoud

De voorzitter zegt dat aan de raad wordt gevraagd of de aanbevelingen aan het college overgenomen kunnen worden. Het college heeft in de bestuurlijke reactie aangegeven deze aanbevelingen te willen overnemen, maar plaatst kanttekeningen bij een aantal van de aanbevelingen. De rekenkamercommissie heeft daarop een reactie verwoord in het raadsvoorstel. De commissie B&V kan instemmen met de voorliggende aanbevelingen. De bespreking van het rapport vindt plaats in twee termijnen.

De heer Vola (Lokaal Sittard-Geleen-Born) vraagt of het college ervan overtuigd is dat alle aanbevelingen uitvoerbaar zijn. Kan de wethouder de financiële effecten van het uitvoeren van alle aanbevelingen toelichten?

Mevrouw Wakrim (PIT) zegt dat het groenbeheer bij veel inwoners een doorn in het oog is. Ze is blij dat er nu op wordt ingespeeld. Is er nagedacht over de stijgende kosten en hoe er wordt omgegaan met een tekort? Is er een lijst met prioriteiten van zaken die zeker door moeten gaan? Zijn er al voorbeelden van wijkplatforms? Hoeveel wijkplatforms komen er? Hoe gaat het project De Tuinman verder gestalte krijgen?

Mevrouw Harzi (VVD) zegt dat de aanbevelingen de weg wijzen naar een verbeterd groenbeleid dat efficiënter en doeltreffender is en ook meer in lijn is met de behoeften en wensen van de gemeenschap.

De kwaliteit van het groenonderhoud kan worden versterkt en de participatie van inwoners kan worden vergroot. Het raadsvoorstel biedt een kans om samen te werken aan een groenbeleid dat de levenskwaliteit van inwoners verbetert en de doelmatigheid van de gemeentelijke inspanningen vergroot. Het is een positieve stap in de richting van een groener en meer betrokken Sittard-Geleen. Hoe kijkt de rekenkamercommissie tegen het initiatiefvoorstel van GroenLinks/PvdA over ecologisch groenbeheer in relatie tot het rapport? Hoe ziet het college de rol van de wijkplatforms? Er zijn wijken waar geen of een niet-actief wijkplatform is.

De heer Jongen (PVV) zegt dat de conclusie van het rapport voor zich spreekt. De gemeente beschikt wel over de juiste planvormen, maar waarom heeft het college er geen sturing aan kunnen geven? Waarom wordt er niet proactief gehandeld? Waarom wordt aanbeveling 5 slechts deels overgenomen en waarom is het college geen voorstander van thematische beheersplannen? Aan het college wordt aandacht gevraagd voor het faciliteren van de wijkplatforms. Het college neemt deze aanbeveling deels over en plaatst een kanttekening. Er staat ook dat het college van mening is dat het faciliteren van de wijkplatforms niet nodig is. Dat is tegenstrijdig. Is het haalbaar dat het procesdocument voor het einde van het jaar gereed is?

De heer Janssen (GroenLinks/PvdA) is verheugd over de resultaten van het rekenkamerrapport maar ook met het overnemen van de tien aanbevelingen door het college. Het raadsinitiatiefvoorstel van de fractie Ecologisch groenbeheer dat vrijwel unaniem door de raad is vastgesteld sluit prima aan op enkele aanbevelingen. De raad moet de beoogde doelen proactief toetsen. Het rapport is kritisch op het sturen op het groene beleidsveld. De beleidsdoelen zijn gedateerd en onvoldoende uitgewerkt. Belangrijke thema's als biodiversiteit, klimaatadaptatie, toegankelijkheid en participatie worden gemist. Eerst moest de basis in groenbeheer en -onderhoud op orde worden gebracht en dat is inmiddels gebeurd. Het college kan met het grotendeels overnemen van de aanbevelingen en de ingezette groene uitvoeringsagenda adequate sturing op groen uitoefenen, maar het is de vraag hoe dat gaat gebeuren. Het is van belang om de tien aanbevelingen concreet te maken. Hoe wordt invulling gegeven aan de groenagenda? De fractie stelt voor om een schematisch overzicht te maken van de acties en instrumenten in de groenagenda inclusief een tijdspad voor de komende jaren. Is bekend wat de financiële consequenties zijn van mogelijke partnerships met groenaannemers en worden deze meegenomen in de programmabegroting? Kan de wethouder concreet aangeven aan welke te ontwikkelen en te actualiseren instrumenten hij denkt als het gaat om bescherming, inpassing en compensatie van groen? Wanneer is de beheerorganisatie wel op orde om integraal te kunnen werken in de groenuitvoering en -beheer? Kan de wethouder voorbeelden geven van herinrichtingsprojecten waarin wel met beginspraak wordt gewerkt? Is de capaciteit op het vlak van werkvoorbereiding inmiddels op orde? Als wijkplatforms de rol krijgen te verbinden door te participeren vraagt dat om een actieve sturing door het college. Is de wethouder bereid om in het communicatieplan een goede voorlichting in de wijk uit te zetten? Kan hierbij de communicatie naar vrijwilligers worden meegenomen? De Tuinman leeft nog relatief weinig in de gemeente.

Mevrouw Winteraeken (SPA) denkt dat de gemeente Sittard-Geleen een grote stap vooruit kan maken met dit onderzoek. Het is een goede zaak dat het rapport met iedereen is afgestemd. Het college heeft op het rapport gereageerd en daarop is gereageerd door de rekenkamer. In het rapport staat dat het voor groen beschikbare budget voldoende is. Er is een soort van omdenken nodig van beheer naar inhoudelijke waarden. Dit moet worden vastgelegd in de beleidsstukken. De Tuinman wordt vernieuwend genoemd, maar door bezuinigingen is het een beetje stil komen te liggen. Kan De Tuinmangedachte verder opgetuigd worden?

De heer Klee (gob) wil het rapport samenvatten met het woord cultuuromslag. Hij vraagt hoe de motie van de fractie Op weg naar een groener kader vormgegeven wordt. Aan de rekenkamer wordt gevraagd waarom er geen benchmarkonderzoek is gedaan naar de groenbudgetten van vergelijkbare gemeenten. Het is een gegeven dat de arbeidsmarkt krap is, maar de zorg van de fractie is dat dit als excuus wordt gebruikt dat de plannen niet worden gehaald omdat er een tekort is aan mensen. Kan het college de raad tijdig informeren over het oplopen van vertragingen door een personeelstekort? Hoe gaat de normalisatie van de functie wijkcoördinatoren plaatsvinden? Hoe kunnen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt nog beter worden meegenomen in participatie in de eigen woonomgeving? Kunnen de beleidskaders

voor belangrijke thema's als klimaatadaptie, biodiversiteit die nu nog op projectbasis worden vastgelegd breder wordt opgesteld voor de komende jaren? Kan een doorwerkingsonderzoek voor 2025 worden gepland voor de rekenkamer waarin de resultaten van de implementatie van het rapport worden gemonitord?

De heer Henssen (CDA) zegt dat de fractie zich kan vinden in de reacties van de bestuurlijke wederhoor van het college. De aanbevelingen van het college met betrekking tot de promotie voor de participatie van het wijkplatform in relatie tot de verbindende factor dienen zeker meegenomen te worden. Het is de vraag hoe dit verder wordt opgepakt als er geen wijkplatform of dorpsraad in de wijk actief is. Hoe wordt er rekening gehouden met het uitvoerende beleid? Er mag kritischer gekeken worden naar de onderlinge afstemming en planning. Hoe kunnen de goede medewerkers in het zonnetje worden gezet en hoe kunnen inwoners het beeld krijgen dat zaken netjes opgeknapt zijn? Nu is er vaak irritatie en denken inwoners dat de gemeente maar wat doet.

De heer Klingestijn (Stadspartij) bespreekt de aanbevelingen. Hij vraagt hoe het zit met de voortgang van het groenbeleidsplan en wanneer het plan wordt geactualiseerd. Het over voldoende kennis en capaciteit beschikken is een belangrijk vereiste om belemmerende factoren aan te pakken zonder dat de voortgang van het groenbeleid al te veel wordt vertraagd. Hier moet een goede balans in gevonden worden. Op welke wijze wordt rekening gehouden met belemmerende factoren? Het is duidelijk dat integraal werken tijd vergt. Wordt er uiteindelijk wel ingezet op goed werkende communicatie en er is bewustwording van weg-, groen- en waterbeheer? Participatie kan kostenefficiënt zijn en leiden tot betere besluitvorming. Er moet gebruik gemaakt worden van lokale kennis en expertise bij het beheer van hulpbronnen. De kennisuitwisseling tussen de gemeenschap en de experts moet worden gefaciliteerd. Transparantie en communicatie zijn belangrijk. Verfijnen en goed monitoren zijn van belang. Participatie bij beheer draait niet alleen om kostenbesparing, maar vooral om meer inclusieve, effectieve en democratische besluitvorming te bereiken. Hoe gaat het tevredenheidsonderzoek vorm krijgen en wat zijn de intervallen van het onderzoek? Bij dit proces zijn transparantie en communicatie essentieel.
Een betere communicatie tussen de gemeente en de aannemers draagt bij aan een groener Sittard-Geleen. Is het een overweging om op stadsdeelniveau opdrachten te verstrekken aan aannemers en hen te beoordelen op kwaliteit, prijs en burgerparticipatie?

De heer Bonten (D66) zegt dat er van alles is aan te merken op het groenbeleid. Dat vindt de rekenkamer ook. In de aanbiedingsbrief van de rekenkamercommissie is de belangrijkste zin dat de raad in algemene zin wordt geadviseerd om het college opdracht te geven nader te duiden op welke wijze de aanbevelingen uitgevoerd gaan worden, inclusief een concreet tijdspad. De fractie wil dat het groenbeleid gericht is op het groener maken van Sittard-Geleen om zo verder te werken aan de sociale en ecologische veerkracht. Wanneer kan de raad het tijdspad tegemoet zien? Staat er in het startdocument ook beleid in of is het alleen in procesdocument? Het zou fijn zijn als er concrete ideeën zijn en er aangegeven wordt op welke wijze de aanbevelingen uitgevoerd worden en wat er onderdeel wordt van de groenagenda.

Mevrouw Heesakkers (voorzitter rekenkamercommissie) zegt dat het niet haalbaar is om voor 2025 een doorwerkingsonderzoek te doen naar aanleiding van het onderzoek. Het college moet de tijd krijgen om uitvoering te kunnen geven aan de aanbevelingen. Drie of vier jaar is de minimale termijn om aan te houden voor een doorwerkingsonderzoek. Het wijkplatform is een plek waar kan worden gezorgd dat initiatieven ook meer van de mensen worden. Een van de aanbevelingen in het rapport is om te onderzoeken of de rol van het wijkplatforms beter kan en of die ook benut kan worden voor het groen.

Mevrouw Teunissen (Eco Consult) zegt dat in het onderzoek wordt geconcludeerd dat er op dit moment nog weinig ecologisch groenbeheer wordt gedaan binnen de gemeente. Om een opgave over biodiversiteit en klimaatadaptie te kunnen invullen is er wel ecologisch beheer nodig. Er zal meer ecologisch beheer moeten plaatsvinden en dat vraagt weer andere kennis van de mensen buiten. Het is nog niet duidelijk of dit andere kosten met zich meebrengt. Op zich hoeft ecologisch beheer niet per se duurder te zijn. Het hangt er vanaf waar wat wordt gedaan.
Er is uitgerekend wat de kosten per vierkante meter groenonderhoud zijn. Dit is afgezet tegen andere gemeenten. Op basis daarvan is de conclusie getrokken dat het budget van de gemeente voor groen in

de lijn ligt met wat landelijk gebruikelijk is. Er is niet gekeken of het budget voor groen ten opzichte van de gemeentelijke begroting vergelijkbaar is met andere gemeenten.

Wethouder Geilen denkt alles wat in het rapport staat eigenlijk niet nieuw is. De raad heeft zelf richting gegeven aan wat belangrijk is. Dit moet uitgewerkt worden in een groenagenda. De motie van het gob was niet echt nodig omdat de raad al om een groenagenda had gevraagd. Dat stond al in het coalitieakkoord. Het college heeft aangegeven niet letterlijk de tekst van de motie uit te voeren, maar om voor het einde van het jaar met een startdocument te komen. Er lag op dat moment al een rekenkameronderzoek. En moeten niet teveel dezelfde dingen worden gedaan. Het rekenkameronderzoek geeft goede aanbevelingen om mee te nemen in de groenagenda. Het is beter pas beleid te schrijven nadat er met inwoners gesproken is. Er wordt ook gewerkt aan een omgevingsvisie waarin ook een toekomstperspectief vanuit de ecologische en sociale bril zit. Groen krijgt daar een plek in. Het initiatiefvoorstel van GroenLinks, Ecologisch groenbeheer is ook overbodig. Het is niet nodig omdat er al pilots zijn. Nu wordt het rapport van de rekenkamercommissie besproken. Er komen weer allerlei ideeën en vragen waarom het startdocument er nog niet is terwijl er een proces met elkaar is afgesproken dat er voor het einde van het jaar een startdocument ligt over hoe het proces wordt ingericht. De wethouder gaat ervan uit dat het gaat lukken om dit procesdocument voor het einde van het jaar aan de raad aan te bieden. In het startdocument staat geen beleid. Het startdocument zal aangeven hoe het college het proces voor zich ziet om te komen tot de groenagenda in 2024. In die zin zal er een schematisch overzicht zijn, maar het kan niet tot in detail dichtgetimmerd worden omdat in het kader van participatie gesprekken gevoerd moeten worden met inwoners. In het startdocument is participatie een belangrijk thema. Ook communicatie zal aan de orde komen. Er is geen uitgebreid communicatiebeleid over hoe er met groenbeheer in de gemeente wordt omgegaan. In de begroting staan procesmiddelen opgenomen om de groenagenda op een juiste manier en met een goed participatietraject vorm te geven. De raad heeft een heel duidelijk kader gezet waar het college mee aan de slag gaat. De aanbevelingen van de rekenkamer passen daarin met de nuances die het college daarbij gemaakt heeft. Voorkomen moet worden dat steeds opnieuw dezelfde vragen gesteld worden over hoe zaken worden gedaan. Er zijn andere middelen nodig als er meer ecologisch wordt beheerd. Dat betekent dat er het juiste budget aan gekoppeld moet worden. Het onderzoek gaat er in de kern over dat de gemeente beleidsmatig een stap vooruit moet zetten. Daar is al overeenstemming over en daar wordt al aan gewerkt. Vanuit het onderzoek zullen de juiste stappen worden gezet. Dit onderzoek zegt ook dat Sittard-Geleen voorop loopt in de manier waarop de inwoners worden betrokken bij projecten en meegenomen in wat er buiten gebeurt, bijvoorbeeld met De Tuinman. De wethouder schrikt ervan dat dit bij de raad nog onvoldoende bekend is. Er zit een communicatieplan achter De Tuinman. De wethouder stelt voor om volgend jaar een themasessie in te plannen om aan te geven hoe het beheer van de openbare ruimte werkt. De afgelopen jaren zijn honderd mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt doorgeleid naar werk via het werken in de openbare ruimte. In de participatie hebben wijkplatforms een plek. Iedere wijk heeft op enig moment een wijkplatform gehad. Er zijn vele voorbeelden van wijkplatforms. In aanbeveling 9 van het rapport adviseert de rekenkamer om de wijkplatforms te versterken in hun rol ten aanzien van groen. De gedachte is dat het wijkplatforms de groenadoptie meer gaan vormgeven. Het college vindt dat niet de rol van een wijkplatform. Inwoners willen er op een veel kleiner schaalniveau mee bezig zijn. Er kan wel worden gekeken of de wijkplatforms nadrukkelijker de inwoners van de wijk kunnen informeren over de mogelijkheden van adoptie van groen. Dat is de nuance die het college heeft gemaakt met de aanbeveling over de wijkplatforms. De rol van de wijkplatforms kan worden besproken als het gaat over inwonerparticipatiebeleid en de verordening die daarbij hoort.
Er wordt verder gegaan met de aanbevelingen omdat die heel waardevol zijn. Het geeft ook een beeld waar de gemeente staat met het op peil brengen met de beheerorganisatie. Het rapport geeft aan dat de gemeente daarmee op de goede weg is. Er is integraliteit nodig en daarom is niet gekozen voor thematische beheerplannen. De vragen van de heer Janssen waren voor een deel technisch en voor een deel zitten ze opgesloten in de beantwoording in algemene zin. In 2023 is het gewenste beheerniveau nog niet helemaal bereikt. De achterstand die is ontstaan moet worden bijgewerkt. Dat kan alleen als er voldoende personeel is. Er is nog steeds sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Dit wordt niet als excuus gebruikt, maar wel als reële uitleg dat niet alles kan worden gedaan wat gepland is. De wethouder zegt toe de raad tijdig te informeren als er sprake is van een vertraging door personeelstekort. Het is heel lastig om nieuwe vakmensen aan te trekken. Het is daarom lastig om de achterstand bij te werken en het reguliere beheer op orde te houden. Het klopt dat er een cultuuromslag nodig is. Er zijn mensen nodig om

dat op de juiste manier te kunnen aanpakken. De wethouder deelt de mening van de voorzitter van de rekenkamercommissie dat 2025 te snel is voor een doorwerkingsonderzoek. Bij een andere wijze van beheer en het inzetten van andere vormen van groenaanleg is een aantal jaren nodig om het een kans te geven. Er kunnen contracten met aannemers worden gemaakt op stadsdeelniveau en er kunnen met de aannemers afspraken worden gemaakt over de manier waarop met participatie wordt omgegaan. Er wordt altijd eerst gekeken wat wijkbeheer zelf kan doen. Soms is het makkelijker om werken bij een aannemer weg te zetten. Er wordt heel goed bekeken hoe de percelen ingedeeld moeten worden. In de nieuwe contracten wordt ruimte genomen voor ecologisch beheer en ook voor participatie. Er moet voor een juiste balans worden gezorgd tussen de piketpaaltjes die de gemeente wil slaan en het langetermijndoel van de gemeente.
In de Begroting 2023 zijn er al middelen bijgeplust voor de opvang van inflatie. In het verleden werd het budget voor openbare ruimten niet automatisch jaarlijks geïndexeerd. In de Begroting 2024 is de reguliere indexering opgenomen om de kostenstijgingen te kunnen opvangen. Er wordt gewerkt in een ingroeimodel om de budgetten op het juiste peil te krijgen.
Het klopt dat sommige dingen efficiënter kunnen. De boodschap dat er moest worden bezuinigd heeft de buitenmedewerkers in 2019 en 2022 diep geraakt. Dat werkte in 2022 nog steeds door toen de budgetten al op orde waren. De mensen moeten worden begeleid in het anders leren denken en het maken van de omslag.

Tweede termijn
Mevrouw Harzi (VVD) adviseert om samen te werken met Vidar en ervoor te zorgen dat mensen met een beperking wel kunnen werken en een opleiding kunnen volgen. Het is goed om die mensen te waarderen en naar hen te luisteren. Er zijn onvoldoende groeimogelijkheden en opleidingen.

De heer Janssen (GroenLinks/PvdA) vindt groen dichtbij niet alleen een verantwoordelijkheid van de mensen die in het groen werken. Het kan ook iets zijn wat mensen graag zelf willen oppakken. Het project De Tuinman is hier een mooi voorbeeld van. Hoe zien de andere fracties dat dit in de loop van volgend jaar een plek krijgt in de wijken en dat mensen met elkaar het gesprek aangaan om te kijken wat ze in het groen zelf kunnen doen? Het is goed om een proactieve houding te hebben.

Mevrouw Harzi (VVD) nodigt de heer Janssen uit om te komen kijken naar wat woningcorporatie ZOwonen heeft gedaan in de Gerardusstraat. De statushouders die daar wonen hebben zelf een prachtige tuin bij hun flatgebouw gemaakt.

De heer Bonten (D66) vraagt hoe burgers op de hoogte kunnen worden gesteld van burgeracties in het groen.

De heer Klee (gob) vraagt aandacht voor de zichtbaarheid van de wijkcoördinator.

Conclusie: De portefeuillehouder herhaalt de eerder gemaakte afspraak dat vóór het einde van het jaar het startdocument klaar is waarin de processtappen om tot de groenagenda te komen worden beschreven. De portefeuillehouder zegt toe dat volgend jaar een themasessie wordt gehouden over de werking van De Tuinman. Hij zegt ook toe tijdig te communiceren indien geplande doelen niet haalbaar zijn door een tekort aan menskracht. De rekenkamercommissie adviseert een doorwerkingsonderzoek naar uitkomsten van dit rapport niet eerder dan 2027 te plannen, dit om het college de gelegenheid te geven de aanbevelingen uit te voeren.
Alle aanwezige fracties geven aan dat het voorstel niet besproken hoeft te worden in de raad. De beslispunten van het raadsbesluit moeten wel aangepast worden aan de bestuurlijke reactie van het college. De Ronde adviseert om het voorstel als bespreekstuk te agenderen voor de raadsvergadering van 8 november a.s., met de aantekening dat de bespreking met name over de formulering van de beslispunten gaat. Hiervoor wordt door de griffie een concept amendement opgesteld.

Tijdstip: 20.40 – 21.25 uur

Aanwezig

de voorzitter	R. Breidenbach
de griffier	A. Lamers
de leden	gob: E. Janssen CDA: T. Vranken GroenLinks/PvdA: T. Baars Stadspartij: T. Raven PVV: T. Klaassen D66: B. Bonten SPA: P. Winteraeken-Bruls Lokaal Sittard-Geleen-Born: E. Schumans VVD: H. Harzi Forum voor Democratie: - PIT: L. Wakrim
portefeuillehouder:	L. Geilen
ambtelijke ondersteuning:	K. Hendriks
notulen:	H. Neggers

Agendapunt: Verzoekbesluit onteigening percelen Middengebied (Geleen)

De voorzitter merkt op dat de procedure noodzakelijk is om uitvoering te kunnen geven aan de geplande ontwikkelingen. Het voorstel kan in twee termijnen worden besproken.

De heer Bonten (D66) zegt dat als het verzoek gedaan wordt het aan de Kroon is om te beoordelen of de gemeente alles heeft gedaan. Er mag van uitgegaan worden dat daar een gedegen procedure voor vastligt. Voor de fractie kan het voorstel een hamerstuk zijn.

Mevrouw Janssen (gob) zegt dat de fractie kan instemmen met het voorstel om over te gaan tot onteigening van de gronden die nodig zijn voor de realisatie van het project Middengebied-Noord. Gelet op het tekort aan (zorg)woningen is het niet wenselijk om de realisatie van de woonwijk en daarmee de bouw van de (zorg)woningen en bijbehorende voorzieningen te vertragen. Van de portefeuillehouder wordt wel verwacht dat de gemeente in gesprek blijft met de resterende grondeigenaren om tot overeenstemming te komen zodat een juridisch traject voorkomen kan worden.

Mevrouw Winteraeken (SPA) vindt het een lastige situatie. Weet de wethouder waarom de eigenaren de grond niet willen verkopen? Zijn die eigenaren betrokken bij de ontwikkeling van de plannen?

De heer Baars (GroenLinks/PvdA) zegt dat het voorstel een hamerstuk kan zijn voor de fractie. Wat zijn de gevolgen voor de gemeente als de Kroon geen beslissing neemt of niet tot onteigening overgaat?

De heer Vranken (CDA) zegt dat de fractie zich kan vinden in de onderbouwing van nut en noodzaak van het onteigeningsplan Middengebied Geleen. Het voorstel kan als hamerstuk worden geagendeerd voor de raad. Waarom willen de eigenaren hun grond niet verkopen?

De heer Klaassen (PVV) vindt dat burgers beschermd zouden moeten worden tegen onteigening omdat eigendom een van de grootste grondrechten is. De onteigening is nodig om de bouwplannen mogelijk te maken conform het bestemmingsplan dat op 5 oktober is vastgesteld. Uit jurisprudentie blijkt dat er pas een publiek belang voor onteigening kan worden aangetoond als het bestemmingsplan onherroepelijk is. Dat is op dit moment nog niet het geval. Hoe kan het college aantonen en onderbouwen dat er sprake is

van een publiek belang dat onteigening rechtvaardigt? Is er vanuit de gemeente of de ontwikkelaar overwogen om uitsluitend de gronden te gebruiken die beschikbaar zijn? Waarom tekent het college een woonwijk in op gronden van de inwoners? In geen enkel document bij het bestemmingsplan staat duidelijk vermeld dat eerst nog acht gronden in eigendom verworven moesten worden voordat het bouwproject kan plaatsvinden. Waarom heeft het college zo'n belangrijke potentiële blokkade niet actief gedeeld bij de behandeling van het bestemmingsplan? Heeft het college de grondeigenaren een brief gestuurd met de mededeling dat zij tegen het bestemmingsplan in verweer kunnen komen omdat het om hun grond gaat? Hoe hoog zijn de gemeentelijke kosten geweest voor het opstellen van het bestemmingsplan en de onderzoeken? Waarom zijn die kosten in dit project verdeeld? Kan het logboek ter inzage worden gelegd?

Mevrouw Harzi (VVD) roept de wethouder op om de betrokken grondeigenaren tijdig en op begrijpelijke wijze te informeren over de redenen en gevolgen van onteigening. Ze hebben recht op een eerlijke compensatie. Bureaucratie en onnodige vertraging mogen niet in de weg staan van een cruciale ontwikkeling. Het is essentieel dat er een evenwicht wordt gevonden tussen het beschermen van eigendomsrechten en het ondersteunen van projecten die de gemeente en de inwoners ten goede komen. Voor de fractie kan het voorstel als hamerstuk worden geagendeerd bij de raadsvergadering.

Mevrouw Wakrim (PIT) begrijpt de reden waarom tot onteigening wordt overgegaan. Er wordt van uitgegaan dat het niet zomaar kan. Er zijn onderhandelingsgesprekken gevoerd en er zijn schriftelijke biedingen gedaan. Waarom is er geen zicht op een minnelijk akkoord? Is er sprake geweest van een zodanig bedrag dat grondeigenaren er een ander kavel met dezelfde grootte voor kunnen kopen?

De heer Raven (Stadspartij) zegt dat het dossier een lange en discutabele voorgeschiedenis heeft. De visie over de bestemming was woningbouw. Het verbaast spreker dat de eigendomsverwerving niet heeft plaatsgehad. Het was niet bekend dat er nog onteigeningen nodig waren. Spreker hoort graag de antwoorden op de vragen die door de fractie PVV zijn gesteld. Zijn er afspraken gemaakt over verrekening van de grond bij grondruil? Spreker kondigt aan te gaan kijken naar de ter inzage gelegde stukken om te kijken of er voldoende reden is voor het voorstel.

Mevrouw Schumans (Lokaal Sittard-Geleen-Born) zegt dat er een duurdere klasse woningen wordt gebouwd. Het wordt betreurd dat er geen sociale starterswoningen worden gebouwd. Waarom zijn bepaalde plekken in Sittard in de afgelopen twee jaar groen geworden terwijl er zo'n woningnood is? In principe is de fractie tegen elke vorm van gedwongen onteigening van de grond. Waarom is er niet voor gekozen om te kijken welke gronden vrijwillig uitgekocht konden worden en de bouwplannen daarop aan te passen? Is het mogelijk dat de eigenaren ergens anders in de gemeente een stuk grond krijgen waar ze hun beroep kunnen uitoefenen?

Wethouder Geilen zegt dat het klopt dat er een strenge procedure is en dat de beoordeling aan de Kroon is. In de jaren negentig is er al richting gegeven aan de ontwikkeling tot wonen in dit gebied. De ontwikkelaar heeft al lange tijd geprobeerd om alle eigendommen te verwerven die nodig waren om dit plan te realiseren. Dat is voor een groot gedeelte gelukt. Het klopt dat het bestemmingsplan dat op 5 oktober de raad is vastgesteld nog niet onherroepelijk is, maar het ging daarbij om een wijziging. Daarbij is ook aangegeven welke soort woningen er komen. Er lag al een bestemmingsplan voor 700 woningen. Op verzoek van de gemeente is besloten om het woningaantal fors te verlagen. Op grond van het oude bestemmingsplan was de ontwikkelaar al lange tijd bezig te proberen om het eigendom te verwerven van alle percelen die daarvoor nodig waren. In de planherziening is er vooral voor gezorgd dat de groene inpassing op een veel betere manier plaatsvindt. Er is goed gekeken wat nodig is om een goed plan te maken. De ontwikkelaar bespreekt met de coöperatie of een klein deel van de woningen sociale woningbouw kan worden. De woningen zitten in verschillende prijsklassen. Ook het betaalbare segment heeft hierin nadrukkelijk een plek. De informatie over de noodzaak om percelen te verwerven en waar dat niet lukt onteigening in te zetten is niet bewust achterhouden op het moment dat de wijziging van het bestemmingsplan voorlag bij de raad. Op dat moment liep het proces nog om er op een minnelijke wijze uit te komen met de grondeigenaren. Nadrukkelijk is een aanbod gedaan om met de eigenaren in gesprek te blijven. Soms zit het zo in de emotie bij de landbouweigenaren dat ze gewoon grond willen hebben en die niet willen afgeven. De eigenaren willen vaak grond voor grond. Er wordt dan gekeken of

er compensatiegrond beschikbaar is. De gemeente heeft beperkt gronden in eigendom en er wordt gekeken of er grondruil mogelijk is om de verwerving van de grond mogelijk te maken. Grondruil is voor de gemeente altijd kostenneutraal. Het moeten altijd gronden met vergelijkbare waarden zijn. Als er nog bijbetaald moet worden aan degene die de grond aan de gemeente levert dan vindt de bijbetaling plaats door de ontwikkelaar een niet door de gemeente. Geld is vaak niet de doorslaggevende factor om te verkopen bij grondeigenaren. Het college blijft proberen om het gesprek te voeren met de grondeigenaren en om er op een minnelijke wijze uit te komen. De wijze van verdeling van de kosten van het bestemmingsplan heeft te maken met het verzoek van de gemeente om het bestemmingsplan aan te passen en het aantal woningen omlaag te brengen. Met de ontwikkelaar is daarom afgesproken dat de kosten verdeeld worden. Het is onderdeel van de procedure dat de eigenaren goed geïnformeerd worden. Ze weten wat de bedoeling is van het perceel en dat er een bestemmingsplan was dat nu gewijzigd is. Uiteraard moeten de eigenaren ook moet worden geïnformeerd over het proces dat doorlopen wordt. Als er geen zicht is op een minnelijk akkoord moet het college met reële bedragen aan de slag om dat toch te bereiken. Als dat niet lukt wordt het wettelijk middel van de Onteigeningswet ingezet om er in ieder geval voor te zorgen dat het belangrijke plan kan worden gerealiseerd. Er is behoefte aan de woningen. In de fasering is er rekening mee gehouden dat de woningen in de eerste fase aangelegd kunnen worden zonder de woningen die nu nog niet in eigendom zijn van de gemeente. Als de Kroon niet instemt met onteigening is de gemeente voor die percelen terug bij af. Dan moet de procedure opnieuw worden gedaan of moet er worden geconcludeerd dat onteigening niet mogelijk is. Het college denkt dat het feit dat er al een bestemmingsplan lag de grondslag is waarop nu het onteigeningsbesluit door de raad kan worden genomen. Naar aanleiding van de vraag van de fractie PVV zal juridisch worden getoetst of er met de besluitvorming gewacht moet worden totdat het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden. Bij het deel dat noordelijker ligt zit een belangrijke dassenburcht die behouden moet blijven. Daarom is het complex iets naar beneden geschoven.

De heer Hendriks (ambtelijke ondersteuning) zegt dat het logboek kan worden ingezien. Hiervoor moet vooraf een afspraak worden gemaakt via de griffie.

Tweede termijn
De heer Klaassen (PVV) is verbaasd dat D66 zegt dat de raad niet over het logboek gaat en dat het ter beoordeling aan de Kroon is. De raad moet een verzoek tot onteigening bij de Kroon indienen en is in die zin bevoegd gezag. De raad moet op zijn minst het logboek geraadpleegd hebben. Het gob geeft aan in te stemmen met onteigening, maar spreekt wel de hoop uit dat, om juridische procedures te voorkomen, de dialoog met de grondeigenaren doorgaat. Dat is eigenlijk een tegenstrijdigheid.

De heer Bonten (D66) geeft aan dat hij niet heeft gezegd dat voor de fractie het logboek niet interessant is. Het is niet zo dat de fractie instemt met onteigening. De fractie stemt in met het verzoek aan de Kroon om eventueel over te gaan tot onteigening en vertrouwt op de procedure tot onteigening bij de Kroon. Als het logboek leeg blijkt te zijn krijgt de gemeente bij de Kroon gewoon nul op het rekest en gebeurt er niets. In deze is de Kroon het bevoegd gezag. De raad verzoekt de Kroon om ernaar te kijken.

Mevrouw Janssen (gob) zegt dat in het voorstel staat dat alleen overgegaan wordt tot onteigening op het moment dat er echt geen andere optie meer is en partijen echt niet meer uit de gesprekken komen. In eerste termijn is aangegeven dat de fractie verwacht dat de portefeuillehouder ook daadwerkelijk doorgaat met de gesprekken om onteigening te kunnen voorkomen. Als dat niet mogelijk is stemt de fractie ermee in om over te gaan tot onteigening, dit vanwege het belang om uiteindelijk het plan wel te realiseren.

Conclusie: Voor de fracties PVV, PIT, Lokaal Sittard-Geleen-Born en Stadspartij is het voorstel een bespreekstuk in afwachting van hetgeen over de gevoerde onderhandelingen is opgenomen in het logboek. Deze fracties maken een afspraak om het geheime logboek in te zien en zullen daarna aangeven of het voorstel alsnog als hamerstuk op de raadsagenda van 8 november 2023 kan worden geplaatst. Voor de overige fracties is het een hamerstuk. Het voorstel wordt voorlopig als bespreekstuk geagendeerd voor de raadsvergadering van 8 november 2023. De portefeuillehouder zegt toe vóór de raadsvergadering de juridische toets te laten uitvoeren op de haalbaarheid van het verzoek aan de Kroon naar aanleiding van de gemaakte opmerking van de fractie PVV daarover.